

A könyvelői és adótanácsadói szakma jövője

Régóta foglalkoztat a kérdés, hogy az adóhatóság és a szoftverek fejlődése hogyan fogja megváltoztatni a szakmánkat, melyek azok a kompetenciák (és szakosodások), amelyek elsajátításával versenyelőnyhöz juthatunk e gyorsan változó környezetben.

Már ma is kaphatók olyan ügyviteli rendszerek, amelyek segítségével a könyvelési bizonylatok digitalizált formában jutnak el a könyvelőhöz, aki minimális beavatkozást követően – jóváhagyásával – rögzíti a bizonylatokat a főkönyvi- és analitikus nyilvántartásokban. Azok a könyvelő cégek, amelyek ilyen rendszerek használata mellett döntenek, versenyelőnyre tesznek szert a hagyományos (elmegegyez a bizonylatért, szétválogatom, kontírozom és könyvelem) könyvelő irodákkal szemben, hiszen jól paraméterezett rendszereik és az elektronikus adattovábbítás villámgyors működésének következtében jelentős munkaidőt (munkaerőt) spórolhatnak meg versenytársaikhoz képest.

Ahhoz, hogy e vállalatok igazán jól működjenek, szükségük lesz olyan szakemberekre, akik a gyakori jogszabályváltozások hatásait át tudják vezetni a szoftverek paraméterezésén, így naprakészen és hatékonyan tudják tartani a rendszereket.

Az elmúlt években többször találkoztam olyan könyvelő cégekkel, amelyek a rendszerek paraméterezése helyett ügyfelenként egyedi megoldásokat (pl. excel táblázatok, nyomtatványok) használva állítják elő és tartják nyilván az adóbevallásokban megkövetelt adattartalmat. Ez a módszer azonban semmi esetre sem hatékony: lehet ugyan, hogy egyetlen érintett cég esetén könnyű megoldásnak látszik az egyedi nyilvántartási eszköz, de hosszú távon – a harmadik, ötödik, tizennyolcadik cégnél – már időt rabló feladat lesz ezeknek a kitöltögetése, és a korábban megspórolt fejlesztési pénzek hatékonytalanabb munkavégzéshez, fáradtabb kollégákhoz, kevesebb és kevésbé elégedett ügyfélhez, egyszerűen: versenyhátrányhoz vezetnek.

A piaci könyvelési díjakkal kapcsolatos kilátások tekintetében úgy vélem, hogy az automatizált adatfeldolgozásban élen járó cégek olyan nagyfokú hatékonyságot (és kapacitásokat) érhetnek el, hogy az képes lesz kompenzálni az előregedőfélben levő könyvelői társadalom szűkülő munkaerő kínálatát. Mindennek megfelelően nem számítok a könyvelési díjak olyan mértékű növekedésére, mint amit a jelenlegi általános bérszínvonal emelkedés kapcsán elvárhatnánk.

Családi érintettségem okán magam is láttam arra példát, hogy – akár szívességből – egy könyvelő túlságosan szerteágazó feladatokat vállal. Így fordulhat elő az, hogy az egyszemélyes könyvelő iroda foglalkozik alapítvánnyal, egyéni vállalkozóval (SzJA), EVA-s, KIVA-s és KATA-s cégek adminisztrációjával, és persze vannak Tao. alany ügyfelei is. Nem nehéz belátni, hogy a különféle számviteli- és adórendszerek szerinti könyvelés mind-mind külön odafigyelést, az egyes szabályokban való külön elmélyülést igényel. Úgy vélem, hogy egyre kevesebb olyan könyvelő van ma Magyarországon, aki az összes főbb adónemet és számviteli, beszámolási rendszert a kisujjából kirázza. Minden egyes új rendszer megtanulása, fejben – és naprakészen – tartása külön erőbefektetést igényel, így véleményem szerint

azok a könyvelők dolgozhatnak csak hatékonyan, akik valamilyen módon specializálódnak egy-egy területre.

Lesznek, akik száz darab egyéni vállalkozót könyvelnek, mások csak civil szervezetekkel foglalkoznak, míg olyanokkal is találkozhatunk majd, akik csak EVA-s és KATA-s cégek bevételi nyilvántartásait vezetik – ha még lesz ilyen...

Miért ne lenne?

Az adóhatóság is nagy változásokon megy most keresztül: a „szolgáltató adóhatósággá” való átalakulás ma még inkább csak hangzatos nyilatkozatokban érhető tetten, a vállalati működés mindennapjaiban nem igazán.

Ugyanakkor a NAV-hoz bekötött számlázó programok – mint első lépés – után valószínűleg nincs már messze az adóhatóság által minden vállalkozó számára ingyenesen elérhetővé tett központi számlázó program, és egyesek szerint innen már csak egy kisebb lépés, hogy a bevételi nyilvántartást vezető gazdálkodók könyvelését (legalábbis egy kötelezően alkalmazandó szoftverkörnyezettel) teljesen bekebelezze a NAV.

Ha ez megvalósul – és valóban, hibátlanul működni fog –, akkor lényegesen csökkenhet és egyszerűsödhet e pici cégek számviteli- és adóadminisztrációja, ami főlegessé teheti az ehhez képest túlképzett könyvelői szakma igénybevételét. Vitán felül áll, hogy lesznek olyanok, akik biztos, ami biztos alapon, vagy csak, mert ők nem akarnak ezzel foglalkozni, könyvelőket bíznak majd meg, de mégis azt gondolom, hogy a mikrovállalkozók legújabb generációját képviselő, felsőoktatásból kikerülő fiatalok meg fognak próbálkozni a rendszerek megismerésével, saját cégük adminisztrációs feladatainak önálló elvégzésével.

Tállai András szeptember eleji nyilatkozatából – amely szerint a NAV nemcsak az szja-bevallást tölti ki a magánszemélyek helyett, hanem a jövőben a vállalkozások majd minden bevallási-tervezetét elkészítheti – nem vonnék le messzemenő következtetéseket, legfeljebb annyit, hogy az adóhatóság nagyobb léptékű fejlesztések gondolatával is kacérkodik. Azt ugyanis nehezen tudom elképzelni, hogy az adóhatóság a legfontosabb bevallásokról (Tao, Áfa, 08-as) érdemben használható tervezetet tudna összeállítani egyebek mellett a külföldi tranzakciók és számviteli becslések (politikák) ismerete nélkül.

Mindezek mellett úgy gondolom, hogy az adóhatóság törekvéseinek és munkájának köszönhetően a mikrovállalati adminisztráció végső soron egyszerűsödni fog, a jelenleg kissé értelmetlennek tűnő cégkapus hercehurca pedig ebben a kontextusban talán értelmet nyer.

Az adótanácsadói munka jövőjéről

A könyvelői szakma átalakulása és az adóhatósági fejlesztések magukkal kell, hogy vonják, az adótanácsadók munkájának változását is. Ma még a könyvelési ügyfeleknek általános elvárása, hogy a könyvelő adótanácsadást is végezzen, segítsen a megfelelő adózási módok kiválasztásában, az adók optimalizálásában. Ez a munka azonban a hatékony – automatizált – könyvelői működésbe nem fog beleférni.

Ahogy a bérszámfejtés is lassan önálló szakterületté vált, úgy az adótanácsadás is nagy változásoknak néz elébe.

Lesznek olyan könyvelőirodák, amelyek a számviteli munkára, annak hatékony, gyors, tömegszerű elvégzésére fognak optimalizálni. Ezek a könyvelőirodák saját szervezetükön belül, vagy azon kívül fognak adótanácsadókkal együttműködni, de semmi esetre sem fogják „beleértetni” a napi könyvelési munkába az adótanácsadást. Külön fognak adótanácsadásra, adótervezésre szerződni.

Mások felvállalva hatékonyságuk csökkenését igyekeznek majd a jelenlegihez hasonló összetett szolgáltatással megnyerni és megtartani ügyfeleiket. Ők azonban folyamatosan szembesülnek majd az előző bekezdésben foglalt, csak a számviteli feladatok és adóbevallások benyújtására szerződő versenytársak által támasztott árnyomással. Nehéz lesz akár a kétszeres, háromszoros díjak indokoltságát „eladni” olyan ügyfeleknek, akik igazából nem is értik (még nem érezték), mennyiben többet nyújt egy gazdasági tanácsadó, mint egy lecsupaszított könyvelési szolgáltatás.

Az adóhatóság irányából várható fejlesztések is katalizátorai lesznek a változásoknak. Minél inkább magához vonja ugyanis a NAV az adatfeldolgozást (valamint minél több, és naprakészebb adattal fog a hatóság rendelkezni), annál nehezebb lesz az „utólagos rendezkedés”. Talán emlékeznek még az olvasók arra a közel egy évtizedes, nagy hullámokat verő fordulatra, amikor sok-sok kicsi céget büntetett meg az adóhatóság azért – az egyébként valóban sok kérdést felvető – gyakorlatért, hogy a nagyáruházakban számlát kértek a teljes vásárlásról, és csak a vállalkozási tevékenység érdekében felmerült tételeket számolták el a számla alapján a pénztárban. Az adóhatóság álláspontja szerint viszont a számlán szereplő összes tételt a vállalkozás vásárolta, csak nem ő használta fel, így meg kellett volna adózni azokat.

Ha elfogadjuk, hogy a számlák (és egyéb bizonylatok) már kiállításuk pillanatában az adóhatóság rendelkezésére fognak állni, akkor az adótanácsadói munkát is át kell ütemezni a számla kiállítása elé. Így pedig az egyes tranzakciók adózásának előzetes tervezése (direkt nem az „adótervezés” kifejezést használtam) elengedhetetlenül fontos lesz a hatékony vállalati működés fenntartásához. Úgy vélem tehát, hogy ki fog alakulni egy olyan adótanácsadói szakma, amelynek elsődleges feladata a vállalatok pénzügyi terveihez igazodó adózási módok kiválasztása, valamint a tranzakció szintű előzetes tanácsadás lesz.

Mindemellett az adóhatósági- és bírósági eljárások folyamatosan fejlődő rendszere is indukálni fog bizonyos változásokat: az új adózás rendjéről szóló törvény jelentősen szűkíti az adózók lehetőségeit (példaként kiemelve, hogy a határozat elleni fellebbezésben már nem lehet majd korábban is ismert, új bizonyítékra hivatkozni), az eddig hatékonyan működő „passzív ellenállás” taktikája a jogszabályok jelenlegi tervezete szerint a jövőben nem lesz már hatékony, így a későbbiekben valamiféle proaktív megközelítés lehet majd sikeres. Ehhez azonban már az ellenőrzés során érdemes lesz megfelelően képzett tanácsadókat bevonni. Egy ügyes szakértő ugyanis valamelyest képes lesz irányítani, befolyásolni az ellenőrzés irányát, még a jegyzőkönyv kézhezvétele előtt fel tud majd tárni addig nem ismert összefüggéseket rendezni tud bizonyos vitás kérdéseket. Nem is beszélve arról, hogy egy külső fél elfogulatlansága okán mindig hitelesebben tudja mérlegelni a felmerülő kockázatokat, képes a védekezés kulcspozícióinak azonosítására.

A fentieket összefoglalva arra számítok, hogy a könyvelői szakma átalakulása, az adóhatóság fejlődése és a jogszabályi környezet változása abba az irányba hat, hogy a jelenleg méltatlanul mellőzött független adótanácsadók egyre több felkérést fognak kapni, és az adótanácsadói munka lassan el fog válni a könyveléstől. Nincsenek azonban illúzióim: míg a könyvelői szakma a rohamos adminisztrációnövekedés miatt lépéskényszerbe kerül, és gyors változásoknak néz elébe, addig a független adótanácsadói szakmát csak a piaci kereslet tudja életre kelteni. A szükséges keresletet pedig csak egy olyan vállalkozói szféra tudja generálni, amely igényt tart a professzionális, teljes munkaidejükben az adózási kihívásokkal foglalkozó szakértők munkájára, észleli, hogy a nekik kifizetett tanácsadói díjak megtérülnek.

2017. szeptember 25.

Kerényi Máté Fülöp
könyvvizsgáló, adószakértő,
az Adótanácsadók Egyesületének
szervezetfejlesztési alelnöke